

ज्ञान प्रबोधिनी स्त्री-शक्ती प्रबोधन (ग्रामीण)

वार्षिक वृत्त

राष्ट्रीय शके १९३१-३२(सन २०१०-११)

यंदाचे २०१०-२०११ हे वर्ष भरगच्च कार्यक्रमांचे झाले. शिवगंगा-गुंजवणी खोऱ्यातील ग्रामीण महिलांच्या कामाबरोबरच घडणीच्या वयातील किशोरी व युवतींसाठीही यावर्षी पासून भरीव कामाला सुरवात झाली. या वर्षीचा कामाचा वृत्तांत पुढे देत आहे.

किशोरी विकास

* **व्यक्तिमत्व विकसन तासिका** : यावर्षी पासली, वेल्हे, विंझर, आंबवणे, शिवरे, कुसगाव, कल्याण, कोंढणपूर या ८ गावातील माध्यमिक शाळांमधल्या ८ वीच्या वर्गावर आपण तासिका घेतली. ही तासिका महिन्यातून एकदा २५० किशोरींसाठी घेतली. या वर्गात व्यक्तिविकासाची सत्रे, म्हणजे किशोरींना गटासमोर बोलणे, पुढे येऊन बोलणे यावर सराव घेतला तर आरोग्याची माहिती दिली व अभ्यास कसा करावा यावर मार्गदर्शन केले. याशिवाय, हात शिलाई, क्रेप कागदाची फुले, वायरपासून की-चेन अशी विविध कौशल्ये शिकविली.

* **शिबिरे** : या सर्व गावात दिवाळीपूर्वी २ दिवसाचे व वार्षिक परीक्षेनंतर २ दिवसाचे शिबिर त्या त्या शाळेत झाले. याला उपस्थिती ऐच्छिक होती. प्रथम सत्रात साधारण १७५ तर दुसऱ्या सत्रात ९२ उपस्थितीत ही शिबिरे झाली. या शिबिरात मुलींना आकाश कंदिल, पणत्या रंगविणे या हस्तकौशल्य बरोबरच गटकार्य, गटचर्चा व बौद्धिक खेळ शिकविले. या शिबिरात मुलींनी अत्यंत उत्साहाने भाग घेतला. अनेक जणींनी या स्वरूपाच्या शिबिरात प्रथमच सहभाग घेतला होता.

किशोरींच्या दिवाळी शिबिरातील गटकार्य

* **नेतृत्व शिबिर** - किशोरी विकासातील मुलींपैकी निवडक मुलींमध्ये नेतृत्व गुण विकसन व्हावे म्हणून स्वतंत्र २ शिबिरे दोन्ही सत्रात झाली. त्यास अनुक्रमे १५ व २१ संख्या होती.

वेल्हे तालुक्यातील मुलींच्या शारिरीक क्षमतेच्या स्पर्धा घेतल्या त्यास ५४ जणी आल्या होत्या. त्यातील सर्वात चांगली क्षमता असणारी अश्विनी वाडघरे हिला निगडीतील क्रीडाकुलमध्ये प्रवेश मिळाला.

* **क्षमता विकास प्रकल्प** : कुसगावच्या शाळेत क्षमता विकासाचा प्रकल्प ९ वीच्या वर्गासाठी प्रज्ञा मानस संशोधीके सोबत केला. या प्रकल्पा अंतर्गत विद्यार्थ्यांची ८ प्रशिक्षण सत्रे झाली.

युवती विकास

* **'जास्वंद' तुकडी आंबवणे** : १ ऑक्टोबर २०१० ते ३१ मार्च २०११ या ६ महिन्यात 'शब्द ते शक्ती' प्रकल्पांतर्गत आपण २० युवतींची 'जास्वंद' तुकडी आंबवणे येथे घेतली. त्यात व्यक्तीविकास व स्वयंरोजगाराची कौशल्य प्रशिक्षणे घेतली. मेंदी काढणे, पणत्या रंगवणे, क्रोशा काम,

उन्हाळी वाळवणे बनविणे, की-चेन बनविणे अशी कौशल्ये युवतींनी शिकली. या वर्गात शिवण कामही घेतले. तंत्रज्ञान या विषयात सौर ऊर्जेची उपकरणे कशी वापरावीत हे युवती शिकल्या. २० दिवस युवतींनी घरून शिधा आणून सौर कुकरमध्ये पदार्थ बनवून जेवण केले. त्या अनुभवातून आपापल्या गावात सौर कुकर नेऊन जवळ जवळ ३५० जणांना १० गावात त्याचे प्रात्यक्षिक दाखवले. या वर्गाची सहल प्रबोधिनीचे हराळी केंद्र बघायला व त्या सोबत तुळजापूर-गाणगापूर येथे जाऊन आली. विशेष म्हणजे सहलीला जाऊन आल्यावर या वर्गाने प्रबोधिनीची उपासना व्यवस्थित शिकून घेतली व उपासना हा रोजचा प्रार्थनेचा भाग केला. पहिल्या दिवशी स्वतःचे नाव सांगताना लाजणाऱ्या युवतींनी वर्गाच्या समारोपाला पुढे येऊन भाषणे केली.

युवतींचे पार्लर प्रशिक्षण

मुलींच्या हुशारीमुळं आईनं बचतगटातून कर्ज काढून कशीबशी स्वप्नालीची डी.एडची फी भरली पण रोज पुण्याला शिकायला जायचं तर बस तिकीटाला रोज ४०० कुठून आणायचे? असा प्रश्न होता स्वप्नालीला भावे काकांनी स्कॉलरशिप दिली. त्यामुळे बस पासच्या खर्चाची सोय झाली. आज स्वप्नाली ८०% मिळवून डी.एड उत्तीर्ण झाली. वडील नाहीत म्हणून रडत न बसता मदत मिळवून तिने मदतीचं चीज केलं. यातून तिच्या धाकट्या ३ भावडंंना व आजूबाजूच्या मुलांना अडचणीशी खंबीरपणे सामना करून शिक्षण घेण्याची प्रेरणा नक्कीच मिळेल.

* **पुढे काय?**: शिवगंगा व गुजवंणी खोऱ्यातील ६ शाळेत १०वी व १२वी नंतर पुढे काय? या विषयी मार्गदर्शन करणारी व्याख्याने ४००जणांसाठी योजली.

* **शिवणकला** : साखर, आंबवणे येथे ३ महिन्यांचा शिवणवर्ग झाला. एकूण २४ जणींनी पंजाबी ड्रेस व ब्लाऊज शिवण्याचे प्रशिक्षण घेतले. त्यातील ६ जणी मशिन घेऊन गावात शिवणकामही करू लागल्या आहेत.

* **होम नर्सिंग कोर्स** : १४ युवतींची होम नर्सिंग कोर्सची दुसरी तुकडी वेल्हे येथे सुरु झाली. हा वर्ग 'स्वरूपवर्धिनी' सोबत घेत आहेत.

* **आरोग्य प्रबोधिका वर्ग** : युवतींसाठी प्रथमोपचाराची माहिती देणारा व किरकोळ आजारावर उपचार काय व कसे करावेत या संबंधी माहिती देणारा वर्ग घेतला. वर्ग यशस्वीरित्या पूर्ण करून परीक्षेत उत्तीर्ण झालेल्या १७ जणींना प्रशस्तिपत्रके देण्यात आली. हा वर्ग वैद्य मनिषाताई उपाध्ये यांनी घेतला.

महिला विकास

महिला : व्यक्ति विकास

* **बचत गट** : ज्ञान प्रबोधिनीच्या वतीने चालणाऱ्या बचत गटांचे दैनंदिन व्यवस्थापन जिजामाता प्रबोधन केंद्राद्वारे केले जाते. सध्या ३६ गावात २८७ गटांमध्ये ५११६ सभासद सहभागी आहेत. मार्च २०११ अखेर सर्व गटांची मिळून बचत रु. १,०२,८६,०४५/- झाली. त्यातून रु.२,४२,३२,७०८/- एवढे कर्ज वाटप झाले. या व्यवहारातून सभासदांना मिळालेले व्याज रु. ३७,११,६९६/- बँकांनी या गटांना दिलेले अर्थसहाय्य ५० लाखांच्या घरात गेले आहे.

* **मेळावे** : शिवरे गावात यंदाही संक्रांती निमित्त मेळावा झाला. त्याला ७० महिला उपस्थित होत्या. या मेळाव्यात महिलांच्या विविध स्पर्धा घेऊन त्यांना बक्षिसे देण्यात आली. कार्यक्रमाचे सर्व नियोजन स्थानिक महिलांनी केले. याचा खर्चही शिवरे विभागानेच केला.

धानेप मेळावा

महिला आरोग्य तपासणी

मोरदरी गावात बचतगट सदस्यांचा प्रथमच मेळावा झाला त्यास २५ जणी उपस्थित होत्या. या मेळाव्यात स्वयंरोजगारावर चर्चा झाली. याच गटातील दोघींनी पुढे २ मोठ्या प्रदर्शात भाग घेतला.

धानेप गावात प्रथमच महिलांचा मेळावा झाला. त्याला संस्कार विभागातील आर्याताई प्रमुख पाहुण्या म्हणून आल्या होत्या. या मेळाव्यास ३५ जणी हजर होत्या. महिलांच्या विविध स्पर्धा घेऊन बक्षिसे देण्यात आली. आर्याताईंनी काही जणींना मंगलाष्टके म्हणायला शिकविली.

यावर्षी संस्कार विभाग-पुणे येथील पुरोहितांनी मार्गशीर्षातील वैभवलक्ष्मीचे गुरुवारचे व्रत कसे करावे, याविषयी मार्गदर्शन करून प्रत्यक्ष उद्यापनाची पूजा सांगितली. हा कार्यक्रम वेल्हे गावात झाला. त्यास ३५ जणी हजर होत्या.

महिला : आरोग्य

* **डोळ्याची तपासणी** : ४ गावात मिळून आपण १७६ ज्येष्ठ नागरिकांच्या डोळ्यांची तपासणी केली. त्यातून ८ जणांची मोती- बिंदूसाठीची शस्त्रक्रिया शिरवळच्या रुग्णालयात झाली. आपल्या आरोग्य प्रबोधिकांनी लासरुची शस्त्रक्रिया करायलाही ३ रुग्णांना पटवले व त्यांच्याही शस्त्रक्रिया आयोजित केल्या.

* **गरोदर महिला आरोग्य तपासणी** : गेल्या वर्षी प्रमाणे यंदाही डॉ. वैशाली बिनीवाले यांनी आंबवणे येथे दर महिन्याला गरोदर महिलांची आरोग्य तपासणी केली. या तपासणी केंद्रामुळे अनेक महिला 'आई' होऊन कुटुंबांत सुखाने नांदत आहेत.

* **महिला आरोग्य तपासणी** : डॉ. स्नेहल पुरंदरे यांनी या वर्षी ग्रामीण महिलांची आरोग्य तपासणी व आरोग्य प्रबोधन केले. तपासणीच्यावेळी मेधाताई उपाध्ये यांनी हिमोग्लोबिन तपासणी केली. तपासणीमध्ये १० पेक्षा कमी प्रमाण असणाऱ्या ६२ जणी होत्या. त्यांना औषधेही दिली.

या तपासणीनंतर अंगावर आजार काढणाऱ्या बऱ्याच महिला उपचारासाठी आपणहून दवाखान्यात गेल्या हे लक्षात आले.

आरोग्य तपासणी	गावे	लाभार्थी
गरोदर महिला तपासणी	५०	२२५
महिला आरोग्य तपासणी	७	४६५
हिमोग्लोबिन तपासणी	६	४०४
डोळे तपासणी	४	१७६

आरोग्य प्रशिक्षण, वेल्हे

* **कुपोषण मुक्त तालुका** : या वर्षी आपण 'वेल्हे तालुका कुपोषणमुक्त करणे' या कार्यक्रमात सहभाग घेतला . ११५ अंगणवाडीताईंचे दरमहा आरोग्य प्रशिक्षण घेतले. याची मुख्य जबाबदारी वैद्य मनिषाताई उपाध्ये यांनी घेतली. त्यात आहारावर मार्गदर्शन करायला डॉ.विजया साठे (आहारतज्ज्ञ), डॉ. वैशाली बिनीवाले (स्त्री रोगतज्ज्ञ), सौ. सुषमा साठे (आहारतज्ज्ञ), डॉ. मुडगीरीकर (बालरोग तज्ज्ञ) याही आल्या होत्या. जनकल्याण रक्तपेढीच्या मदतीने सर्व ताईंच्या रक्ताची तापसणी केली व ज्यांना कुठल्यातरी प्रकारचा अॅनिमिया आहे, अशांना औषधोपचारही केले.

अंगणवाडीत येणाऱ्या मुलांची तपासणी केली. VCDC झाल्यानंतरही ज्या मुलांचे वजन वाढत नाही अशांची तपासणी दीनानाथ रुग्णालयातील डॉ. रश्मी गपचुप यांच्याकडून करून पुढील उपचारांसंबंधी पालकांशी बोलणी केली.

या प्रशिक्षणांमुळे अंगणवाडीताईंमध्ये कुपोषणाबद्दल पुरेशी जागरूकता निर्माण झाली व वेल्ह्यातील कुपोषित बालकांची संख्या लक्षणीय कमी झाली.

* **धुरांडीकौल** : महिलांना चुलीच्या धुरामुळे होणारा त्रास चुलीच्या वर धुरांडे कौल बसविले असता कमी होईल म्हणून रोटरी क्लबच्या अर्थसाहाय्यातून कोदवडी व सांगवी या गावी १५० घरांसाठी धुरांडी कौलाचे वाटप करण्यात आले.

* **प्रशिक्षक - प्रशिक्षण वर्ग** वाढत्या वयातील मुला-मुलींना आरोग्याची कशी माहिती द्यावी हे सांगणारा वर्ग वेल्हेला झाला. संवादिनी या पुण्याच्या गटाने घेतला या वर्गास १७ जणी पूर्णवेळ उपस्थित होत्या.

महिला : आर्थिक विकास

ग्रामीण उत्पादने	रु. विक्री
स्टॉल्स- भिमथडी, सरस, लोकमंगल	३,७०,०००/-
स्वयंरोजगार केंद्र पुणे	१,६५,०००/-
फराळ, उटणे, तिळगूळ	१,३४,०००/-
एकूण उलाढाल	६,६९,०००/-

दिवाळी फराळ

प्रकार	गावे	सहभागी	उत्पादन
उन्हाळी वाळवणे	७	१६	२५० किलो
शिवण उत्पादन	२	४	मास्क व टोप्या
दुग्ध व्यवसाय	१	६०	खवा, पनीर
पर्यटन	१०	२५	जेवण, बैलगाडी, खेळ

स्टॉल्स

* **स्वयंरोजगार केन्द्र** : महिलांनी स्वतंत्रपणे लावलेल्या मुंबई सरस प्रदर्शन, भीमथडी प्रदर्शन इ. स्टॉल्सवर वर्षभरात रु.३,७०,०००/- विक्री झाली, तर ज्ञान प्रबोधिनी स्वयंरोजगार केंद्राची रु.१,६५,४९४/- विक्री झाली. या वर्षी दिवाळी फराळ, उटणे व तिळगूळ याचे उत्पादन रु.१,३४,०००/- एवढे झाले.

* **उन्हाळी वाळवणांचे प्रशिक्षण** : उन्हाळी वाळवणांचे प्रशिक्षण वेगवेगळ्या गावातील १६ जणींना दिले व त्यांनी जवळ जवळ २५० किलो उत्पादन केले.

* **शिवण** : शिवणवर्ग करून चांगले शिवण शिकलेल्या ४ जणींनी हॉस्पिटलसाठी मास्क व टोप्या शिवण्याचे काम व्यावसायिक तत्त्वावर करायला सुरुवात केली.

* **शेती व्यवसाय** : शेतकरी महिलांचे शेती 'व्यवसाये' म्हणून करण यासंबंधीचे दोन दिवसांचे प्रशिक्षण शिवापूर कार्यालयात झाले.

* **दुग्ध व्यवसाय प्रशिक्षण** : खोपीमध्ये SGSY योजनेतल्या लाभार्थी असणाऱ्या दारिद्रेषेखालच्या १०० जणींचे दुग्ध व्यवसाय प्रशिक्षण झाले. त्यात खोपीतल्या आपल्या ६० जणींनी प्रशिक्षण घेतले.

* **पर्यटन सहली** : या वर्षी सहलीचे २ भाग केले होते. जुलै, ऑगस्ट महिन्यात 'भात लावणी करायला चला' असे आवाहन करून ६ आठवड्यात साधारण २२५ जणांच्या ११ सहली एकूण ९ गावांना गेल्या. दुसऱ्या प्रकारच्या 'ग्रामीण जीवन परिचय' या सहलीला या वर्षी ६ शाळांतील ७१३ विद्यार्थी आले होते.

* **खरेदी विक्री** - भट्टी गावाने एकत्र येऊन गेल्या वर्षीप्रमाणेच प्रबोधिनीतून रु. ५०,००० कर्ज घेऊन बंबांची एकत्र खरेदी केली. त्यामुळे महिलांचे सरपण गोळा करायचे कष्ट वाचणार आहेत.

वेल्ह्याच्या गटांनी एकत्र येऊन कपाटे, शोकेस, फ्रीज अशा गोष्टींची खरेदी केली. यामुळे किंमत कमी झाली व वाहतूक खर्चातही बचत झाली.

रिझर्व बँकेत अनुभव कथन - गंगुताई सांगळे

रिझर्व बँकेचे गव्हर्नर मा. सुब्बाराव यांच्या सोबत कावेरी शिवरकर

*** मुलींना शिक्षणासाठी स्कॉलरशिप :** बचत गटामुळे कुटुंबात खूप विधायक बदल होताना दिसतात. त्यातही विशेष बदल होतो तो मुलींच्या शिक्षणामध्ये. ज्या घरातली महिला गटामुळे बदलते ती मुलीला जास्त शिकवते. पण अनेकदा 'मुलींच्या शिक्षणासाठी' पैसे नसतात म्हणून यंदा आपण १९ मुलींना शिक्षणासाठी स्कॉलरशिप्स दिल्या. या मुली होम नर्सिंग, सर्टिफिकेट कोर्स, डिग्री कोर्स, डी.एड., लॉ, इंजिनिअरिंग अशा विविध कोर्सेसना शिकत आहेत. यासाठीचा सर्व पाठपुरावा बचतगट प्रमुखांनी केल्या मुळे हे शक्य झाले.

पुरस्कार स्वीकारताना आशाताई गोगावले

शिवापूरच्या विभागानी घाऊक बाजारातून गहू, ज्वारीची पुण्यातून खरेदी केली व गटात विक्री केली, तर श्रीरामनगरने बाजरीची खरेदी-विक्री केली.

ही खरेदी विक्री साधारण २लाखाची झाली. महिलांची व्यावहारिक समज वाढत चाललेली या उपक्रमातून दिसते. अशा प्रकारची संधी घेणाऱ्या महिलांची संख्याही दिवसेंदिवस वाढते आहे.

गुंजवणी खोऱ्यातील अनेक गावात गावकीचा होळी फंड असतो. त्या निमित्ताने लाखो रुपयांची उलाढाल खोऱ्यात चालते. हे फंड दरमहा ३ ते ५% व्याजाने असतात. ते कसे परवडत नाहीत यावर आर्थिक साक्षरतेचे प्रशिक्षण बचत गट प्रमुखांना दिले.

महिला : नेतृत्व विकसन

या वर्षी बचत गटातील यशस्वी महिलांवर २ छोट्या फिल्मस् तयार केल्या. 'आता नाही मी एकटी' : भाग १ व २ अशी त्याची नावे आहेत. या फिल्ममध्ये गटामुळे सावकारीतून मुक्त होऊन स्वयंरोजगाराचा मार्ग कसा खुला झाला, हे भारती दळवी (शिवरे) यांचे अनुभव कथन आहे; तर बँकेच्या व्यवहारातून गटाच्या उद्योजकतेचे गावावर कसे परिणाम दिसतात, हे कावेरी शिवरकर व प्रतिभा कुंभार यांच्या अनुभव चित्रणातून दिसते.

राष्ट्रीय पातळीवरील We-meet या स्त्रीशक्ती संघटनेद्वारे भरवलेल्या परिषदेमध्ये आशा गोगावले यांना उद्योजिका म्हणून सन्मानित करण्यात आले, तर शोभा चोरगे, बागेश्री पोंक्षे, सुवर्णा गोखले यांनी त्यात स्वयंसेवी संस्थेच्या उद्योजकता विकासावर आपापल्या निबंधाचे वाचन केले.

पद्मश्री क्षमादीदी म्हेत्रे यांनी आपल्या पुणे कार्यालयाला भेट दिली तेव्हा क्षेत्रकार्यकर्त्यांना त्यांच्याशी बोलण्याची संधी मिळाली.

आशाताई गोगावले यांना पुणे मराठी ग्रंथालयाने 'मातृस्मृती पुरस्कार' देऊन गौरविले.

रिझर्व बँकेने घेतलेल्या आर्थिक साक्षरतेच्या परिषदेस कावेरी शिवरकर व सुवर्णा गोखले या पूर्णवेळ हजर होत्या. रिझर्व बँकेचे गव्हर्नर मा. सुब्बाराव यांच्याशी बचतगट- बँक या संबंधी प्रत्यक्ष भेटून बोलण्याची संधी मिळाली. या दोघींनी गटांद्वारे गृहकर्ज घ्यावे, महिला बचत गटांची खाती असणाऱ्या बँकेत किमान एक महिला अधिकारी असावी व बँकेत

जाणे-येणे यासाठी होणारा खर्च कमी करण्यासाठी काहीतरी करावे असे मुद्दे मांडले. या बैठकीला भारतभरातून निवडक ७५ जणांना आमंत्रित करण्यात आले होते.

*** प्रशिक्षण :** प्रसाद चिकित्सा, सोस्वा प्रशिक्षण संस्था, सेंट्रल बँक ट्रेनिंग कॉलेज, यशदा, रिझर्व बँकेचे कॉलेज ऑफ अॅग्री बँकिंग या ठिकाणी मिळून एकूण २६ प्रशिक्षण सत्रे घेतली. या सत्रांमध्ये भारती खासबागे, आशा गोगावले, गंगूताई सांगळे, भारती दळवी, आशा सुर्वे, सुरेखा दिघे, बागेश्री पोंक्षे व सुवर्णा गोखले यांनी बचत गटांचे अनुभवकथन केले व गटाच्या व्यवस्थापना बद्दल काय- काय व कुठे-कुठे काळजी घ्यायची या विषयीचे प्रशिक्षण दिले. जम्मू-काश्मिर राज्यातील रियासी जिल्ह्यातील अंगणवाडीताईचे बचत गटासंबंधी संकल्पना स्पष्ट करण्याचे प्रशिक्षण देण्यासाठी बागेश्रीताई व सुवर्णाताई जम्मू काश्मीरला ६ दिवस गेल्या होत्या.

*** सहल :** महिलांना घराच्या चौकटीतून बाहेर पडण्यासाठी सहल हे एक चांगले निमित्त असते. सहलीमुळे खूप काही बघता येते. यंदा खोपी येथील ५५ महिलांची ६ दिवस घराबाहेर मुक्काम असणारी सहल बालाजीच्या दर्शनासाठी गेली होती. स्वतःच्या खर्चाने महाराष्ट्राबाहेर एका गावातून गेलेली आजपर्यंतची महिला महिलांची ही सगळ्यात मोठी सहल. ही सहल भारतीताई खासबागे यांच्या मार्गदर्शनाने काढली.

*** मुंबई सहल :** वेल्हे तालुक्यातील ८ गावांतून १२ जणींची सहल मुंबई येथे

काढण्यात आली. त्यांनी बचत गटाच्या सरस या प्रदर्शनाला भेट दिली. मुंबईची गर्दी पाहिली, बाजार पाहिला. त्याच बरोबर बांदाचा नवा पूल, विधान भवनाची इमारत, ताज हॉटेल व गेट वे ऑफ इंडिया हेसुद्धा पाहिले.

अशा सहलीच्या अनुभवाने स्थानिक महिलांचे नेतृत्व अधिक समृद्ध होते व त्यांचा आत्मविश्वास लक्षणीयरित्या वाढतो.

* **विजया सौर ऊर्जा प्रकल्प** : दि. २ ऑक्टो२०१० ते २ फेब्रुवारी २०११ या कालावधीत सौ. नंदाताई काळे (अमेरिका) यांच्या अर्थसाहाय्यामुळे आपण त्यांच्या मातोश्रींच्या स्मरणाने 'विजया सौर ऊर्जा प्रकल्प' शिवगंगा-गुंजवणी खोऱ्यात राबवला. यामध्ये डिलाईट कंपनीच्या २ दिव्यांची जोडी आपण ५७ गावातील २५० कुटुंबांना दिली. त्यात १०४ कुटुंबे अशी होती की ज्यांच्या पर्यंत वीज अजून कधीच पोहोचली नव्हती. ही कुटुंबे मुख्यतः गावापासून लांब, शेतात वसलेली किंवा डोंगरावर २-४ घरे अशा स्वरूपातील वेल्ह्यातील दुर्गम भागातील होती. आपण दिलेल्या दिव्याला मोबाईल चार्जिंगची सोय आहे त्यामुळे रेंज आहे पण वीज नाही, म्हणून चार्जिंगसाठी गावात येणाऱ्या कुटुंबांची चांगली सोय झाली.

सौर दिवा वापरामुळे दिव्यासाठी जळणारं रॉकेल वाचलं नि त्यामुळे त्यांचा महिन्यातला ४ दिवसाचा स्वयंपाक स्टोव्हवर झाला आणि चुलीच्या लाकूड फाट्यासाठी करावी लागणारी वणवण वाचली! असा अभिप्राय शिवऱ्यातल्या ताईने दिला.

या निमित्ताने सौर ऊर्जेच्या दिवे वापराचे प्रशिक्षण दिले. सर्व काम बचत गटाच्या प्रमुखांनी गाव पातळीवर पुढाकार घेऊन केले त्यामुळे ३० गावात पोहोचायचे ठरवले असताना आपण ५७ गावांपर्यंत पोहोचलो.

सौर ऊर्जा दिवे वाटप करताना मा. सुभाषराव देशपांडे, कार्यवाह

* **इनरव्हिल क्लबच्या** अर्थसाहाय्याने केळद गावातील १६ कुटुंबांना असेच दिवे देण्यात आले.

* **श्री. अनंत सेटलवाड यांची भेट** : के.एस. बी. पंप्स या कंपनीचे माजी अध्यक्ष व ज्ञान प्रबोधिनीचे हितचिंतक श्री. सेटलवाड यांनी नोव्हेंबर २०१०मध्ये कार्यक्षेत्राला भेट दिली. ह्यावेळी शिवरे, कुरुंगवडी, कोदवडी, हारपुड, वरोती, श्रीरामनगर या गावांना भेटी दिल्या. कोदवडी ह्या गावात मुक्काम केला व ग्रामस्थांशी विकासाच्या विषयावर चर्चा केली. सर्व कार्यकर्त्यांची वर्षभराच्या कामाची निवेदनेही ऐकली व त्यांना मार्गदर्शन केले.

प्रेषक

ज्ञान प्रबोधिनी : ग्रामविकसन विभाग
५१०, सदाशिव पेठ, पुणे ४११ ०३०
दूरभाष क्र. २४२०७१६२, २४२०७०००